

دانشگاه تبریز
سازمان آموزشی و تحصیلات تکمیلی

دانشکده‌ی علوم تربیتی و روانشناسی
گروه آموزشی روانشناسی

پایان نامه برای دریافت درجه پایان نامه کارشناسی ارشد
رشته روانشناسی گرایش عمومی

مقایسه پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در بین زنان متقاضی طلاق و عادی

پژوهشگر:

مهسا کشاورزی

استاد راهنما:

دکتر نادر حاجلو

استاد مشاور:

دکتر رسول عباسی

تابستان 1397

عنوان و نام پدیدآور:	مقایسه پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در بین زنان متقاضی طلاق و عادی/مهسا کشاورزی
استادان راهنما:	دکتر نادر حاجلو
استادان مشاور:	دکتر رسول عباسی
تاریخ دفاع:	97/6/18
تعداد صفحات:	77 ص.
شماره پایان نامه:	نام گروه / شماره پایان نامه

چکیده:

هدف این مطالعه، مقایسه ی پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در زنان متقاضی طلاق و عادی بود. روش این پژوهش از نوع علی-مقایسه ای و جامعه ی آماری شامل کلیه زنان متقاضی طلاق بود که در نیمه ی اول تیر ماه به دادگاه خانواده تبریز مراجعه کرده بودند، که از این جامعه، 50 نفر یا روش نمونه گیری غیر تصادفی هدفمند انتخاب شدند و تعداد 50 نفر نیز از جامعه ی زنان عادی به عنوان گروه مقایسه با روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. برای جمع آوری داده های از پرسشنامه های **FACES-IV** برای سنجش پیوستگی و انعطاف پذیری، **RMSM** برای ارزیابی راهبردهای حفظ رابطه استفاده شد. اطلاعات به دست آمده با استفاده از تحلیل واریانس چند متغیره مورد و آزمون **T** مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج نشان داد که بین پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در بین دو گروه زنان متقاضی طلاق و عادی تفاوت معنادار وجود دارد. به این صورت که پیوستگی و انعطاف پذیری در خانواده های زنان متقاضی طلاق پایین تر از پیوستگی و انعطاف پذیری خانواده های زنان عادی است. همچنین زنان متقاضی طلاق در مقایسه با زنان عادی نمرات پایین تری در مقیاس راهبردهای حفظ رابطه به دست آوردند که این نشانگر این است که زنان متقاضی طلاق کمتر از راهبردهای حفظ رابطه ای مثبت استفاده می کنند.

واژه های کلیدی: پیوستگی، انعطاف پذیری، راهبردهای حفظ رابطه، طلاق.

1 کلیات پژوهش
1-1 مقدمه
2-1 بیان مسئله
3-1 اهمیت و ضرورت پژوهش
4-1 اهداف پژوهش
5-1 فرضیه های پژوهش
6-1 تعاریف نظری
7-1 تعاریف عملیاتی
2 مبانی نظری پژوهش
1-2 مقدمه
2-2 طلاق
1-2-2 طلاق در ایران
2-2-2 علل طلاق
1-2-2-2 عوامل اجتماعی
2-2-2-2 عوامل اقتصادی
3-2-2-2 عوامل فردی
4-2-2-2 عوامل ارتباطی
3-2-2 مراحل شکل گیری طلاق
4-2-2 آثار طلاق
5-2-2 تاثیرات طلاق والدین بر فرزندان
6-2-2 تفاوت زوجین متقاضی طلاق و عادی
3-2 خانواده
1-3-2 خانواده های کارآمد و ناکارآمد
2-3-2 عملکرد خانواده
3-3-2 نظریات مربوط به عملکرد خانواده
1-3-3-2 نظریه یادگیری اجتماعی

- Error! Bookmark not defined.**.....2-3-3-2- نظریه تحلیل ارتباط محاوره ای
- Error! Bookmark not defined.**....4-3-3-2- الگوی فرآیند و محتوای خانواده
- Error! Bookmark not defined.**.....5-3-3-2- مدل مک مستر
- Error! Bookmark not defined.**.....6-3-3-2- مدل بیورز
- Error! Bookmark not defined.**.....7-3-3-2- نظریه سیستمی خانواده
- Error! Bookmark not defined.**.....4-4-2- الگوی حلقوی پیچیده ی السون
- Error! Bookmark not defined.**.....1-4-2- پیوستگی خانواده
- Error! Bookmark not defined.**.....2-4-2- انعطاف پذیری خانواده
- Error! Bookmark not defined.**.....5-2- ارتباط
- Error! Bookmark not defined.**.....1-5-2- انواع الگوهای ارتباطی از دیدگاه نظریه پردازان
- Error! Bookmark not defined.**.....1-1-5-2- نظریه فیتز پاتریک
- Error! Bookmark not defined.**.....2-1-5-2- کریستنسن و سالوی
- Error! Bookmark not defined.**.....3-1-5-2- نظریه استرین
- Error! Bookmark not defined.**.....4-1-5-2- نظریه گاتمن
- Error! Bookmark not defined.**.....2-5-2- مشکلات ارتباطی در بین زوج ها
- Error! Bookmark not defined.**.....3-5-2- تاثیر روشهای ارتباطی بر زندگی زناشویی
- Error! Bookmark not defined.**.....6-2- راهبردهای حفظ رابطه
- Error! Bookmark not defined.**.....1-6-2- انواع راهبردها
- Error! Bookmark not defined.**.....2-6-2- تفاوت های جنسیتی در حفظ و نگهداری رابطه
- Error! Bookmark not defined.**.....7-2- پیشینه پژوهشی
- Error! Bookmark not defined.**.....1-7-2- پیشینه پژوهش عملکرد خانواده
- Error! Bookmark not defined.**.....2-7-2- پیشینه پژوهش پیوستگی و انعطاف پذیری
- Error! Bookmark not defined.**.....3-7-2- پیشینه پژوهش راهبردهای حفظ رابطه
- Error! Bookmark not defined.**.....3- مواد و روش پژوهش
- Error! Bookmark not defined.**.....1-3- روش تحقیق
- Error! Bookmark not defined.**.....2-3- جامعه آماری
- Error! Bookmark not defined.**.....3-3- روش نمونه گیری
- Error! Bookmark not defined.**.....4-3- ابزارهای پژوهش
- Error! Bookmark not defined.**.....1-4-3- مقیاس پیوستگی و انعطاف پذیری (FACES-IV)

3-4-2-مقیاس راهبردهای حفظ رابطه (RMSM)	Error! Bookmark not defined.
3-5-شیوه جمع آوری اطلاعات	Error! Bookmark not defined.
3-6-روش تجزیه و تحلیل آماری	Error! Bookmark not defined.
4-نتایج و یافته‌های پژوهش	Error! Bookmark not defined.
4-1-مقدمه	Error! Bookmark not defined.
4-2-یافته‌های جمعیت شناختی	Error! Bookmark not defined.
4-3-یافته‌های توصیفی	Error! Bookmark not defined.
4-4-یافته‌های مربوط به فرضیه‌ها	Error! Bookmark not defined.
5-نتیجه‌گیری و بحث	Error! Bookmark not defined.
5-1-مقدمه	Error! Bookmark not defined.
5-2-تبیین یافته‌های پژوهش	Error! Bookmark not defined.
5-3-محدودیت‌های پژوهش	Error! Bookmark not defined.
5-5-پیشنهادات پژوهشی	Error! Bookmark not defined.
5-6-پیشنهادات کاربردی	Error! Bookmark not defined.
6-منابع	Error! Bookmark not defined.
1-پروست	Error! Bookmark not defined.
2-پروست	Error! Bookmark not defined.

فهرست جدول ها

- جدول 4-1: میانگین و انحراف معیار سن در گروه زنان عادی و متقاضی طلاق. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-2: فراوانی و درصد فراوانی اشتغال در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-3: فراوانی و درصد فراوانی تعداد فرزندان در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-4: فراوانی و درصد فراوانی سطح تحصیلات در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-5: فراوانی و درصد فراوانی سنوات ازدواج در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-6: فراوانی و درصد فراوانی سطح تحصیلات همسر در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-7: فراوانی و درصد فراوانی کاهش درآمد در 12 ماه گذشته در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-8: فراوانی و درصد فراوانی مصرف الکل و مخدر در 12 ماه گذشته در همسران دو گروه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-9: فراوانی و درصد فراوانی مشکلات قانونی (سرقت، نزاع و...) در 12 ماه گذشته خانواده های دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-10: میانگین و انحراف معیار مولفه های پیوستگی و انعطاف پذیری در 2 گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-11: میانگین و انحراف معیار انواع راهبردهای حفظ رابطه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-12: میانگین و انحراف معیار عملکرد کلی خانواده و راهبردهای حفظ رابطه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-13: آزمون ام باکس برای برقراری همگنی ماتریس کواریانس. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-14: نتایج تحلیل واریانس چند متغیره مولفه های پیوستگی و انعطاف پذیری در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-15: آزمون لوین برای همگنی واریانس های مولفه های پیوستگی و انعطاف پذیری. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-16: نتایج تحلیل واریانس تک متغیره مولفه های پیوستگی و انعطاف پذیری در دو گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-17: آزمون ام باکس برای برقراری همگنی ماتریس کواریانس. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-18: نتایج تحلیل واریانس چندمتغیره انواع راهبردهای حفظ رابطه در 2 گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-19: آزمون لوین برای بررسی همگنی واریانس های انواع راهبردهای حفظ رابطه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-20: نتایج تحلیل واریانس تک متغیره انواع راهبردهای مقابله ای در 2 گروه مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**
- جدول 4-21: نتایج تحلیل آزمون t مستقل مربوط به متغیر عملکرد کلی در دو گروه مورد مقایسه. **Error! Bookmark not defined.**

1-1- مقدمه

خانواده در زمره مهم ترین سیستم های اجتماعی است که بر اساس ازدواج بین دو جنس مخالف شکل می گیرد و حفظ و تداوم آن از اهمیت زیادی برخوردار است. خانواده به عنوان واحدی اجتماعی، کانون رشد و تکامل، التیام و شفا دهنده گی و تغییر و تحول آسیب ها و عوارض است که هم بستر شکوفایی و هم بستر فروپاشی روابط میان اعضایش می باشد (مومنی و شعاع کاظمی، 1390).

خانواده محیط مهمی است که با طیف وسیعی از رفتارهای اجتماعی و هیجانی فرزندان ارتباط دارد (ماینیر، روسکام، استیوفارت، مورتل و برون¹، 2011؛ به نقل از راستکار محمدی پور، 1394)، نظام سازمان یافته ای که بر فرزندان تاثیر می گذارد. روال روزانه و عادی خانواده ها، ارتباطات و تعارضاتشان به عنوان منابعی که بر رشد فرزندان موثر است مطرح می شود (فیس و وینتر، 2008؛ به نقل از راستکار محمدی پور، 1394).

جامعه از طریق خانواده می تواند حس مشارکت لازم را در افراد ایجاد نماید. خانواده محیطی مقدس، با صفا و به زیباترین تعبیر قرآنی «لتسکنوا الیها» محل سکون و آرامش به معنی واقعی است (فتحی آشتیانی و احمدی، 1387؛ به نقل از طیبی نیا، 1393).

طلاق یک حقیقت زندگی مدرن و نتیجه عدم حل مسائل زناشویی یا عدم حل قانونی و رسمی این مشکلات است و به عنوان اجازه قانونی برای جدا شدن از یک فرد به عنوان همسر یا پایان دادن رسمی به یک ازدواج تعریف شده است (ون جارسولد²، 2007؛ به نقل از آریا پوران، امیری منش و اصلانی، 1393).

طلاق از جمله عواملی است که ساختار خانواده را تهدید می کند و موجب ایجاد ناهنجاریهای بسیار زیادی در جامعه می شود. طبق پژوهش های دفتر امور آسیب دیدگان سازمان بهزیستی، طلاق در ایران نسبت به گذشته افزایش داشته است، بطوریکه

1. Meunier, Roskam, Stievenart, Moortele, Browne
2. Van Jaarsveld

رشد طلاق تا سال 1379 آرام و تقریباً ثابت بود اما از سال 1380 تا کنون شاهد سیر صعودی و چشمگیر طلاق در ایران بوده ایم (عابدی نیا، بوالهروی، نقی زاده، 1394). این معضل بزرگ اجتماعی در هیچ زمانی مانند عصر حاضر خطر انحلال کانون خانواده و آثار سوء ناشی از آن را به دنبال نداشته است. طلاق از جمله عوامل گسیختگی و از هم پاشیدگی کانون خانواده است که عواقب بسیاری را برای افراد جامعه داشته و می تواند منشاء بسیاری از آسیب های اجتماعی مانند انحرافات جنسی، خودکشی، فرار از منزل، سرقت، تکدی گری و ولگردی، بزهکاری و ... شود (مشکی، شاه قاسمی، دلشاد، مسلم، 1390).

اختلال در کارایی خانواده، مشکلاتی را در منظومه خانواده ایجاد می کند و در صورت تشدید مشکلات، خانواده را به سمت فروپاشی سوق می دهد. افزایش نرخ طلاق در جوامع مختلف در دهه های اخیر تا حدودی حکایت از کارایی مختل خانواده ها دارد. بر همین اساس بررسی پدیده طلاق از زاویه تعاملی و مبتنی بر دید سیستمی، این امتیاز را بر سایر دیدگاه های فرد نگر دارد که آن را همزمان از منظر اعضای دیگر به بحث می گذارد. زیرا پدیده طلاق چند جنبه و دارای علل متعدد است، یعنی دارای ابعاد درون فردی و بین فردی و علل خانوادگی، روانشناختی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و ... می باشد (محمودیان و حیدری، 1387).

با توجه به مطالبی که بیان شد هدف از این پژوهش مقایسه پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در بین زنان متقاضی طلاق و عادی می باشد.

1-2- بیان مسئله

ازدواج پیوند قانونی مرد و زن با همدیگر است و دقیقاً در ارتباط با نهاد خانواده است و کارکرد آن کنترل و تنظیم زندگی جنسی و اجتماعی انسان است. راثو¹ بیان داشته است که ازدواج "شیوه اجتماعاً پذیرفته شده تولید یک خانواده مولد نسل" است و به نقل از وسترمارک² نیز بیان می کند که "ازدواج از خانواده ریشه گرفته است تا اینکه خانواده از ازدواج ریشه گرفته باشد" (راثو، 2002).

1. Rao

2. Vestermark

خانواده اساسی ترین واحد اجتماعی است که منشا بروز عواطف انسانی و کانون صمیمانه ترین روابط و تعاملات بین فردی است و هیچ نهادی از نظر اهمیت و گستره تاثیر، با خانواده برابری نمی کند چرا که بین افراد، پیوندهای صمیمی برقرار می کند که منحصر به فرد هستند (کاپلو^۱، تمپلتون^۲ و پاول^۳، 2009).

از طرفی خانواده نظام اجتماعی است که با برآوردن نیازهای عاطفی، جسمی و فکری اعضایش، موجبات تکوین، پرورش شخصیت و سازگاری بعدی آنان را ممکن می سازد (سپهریان آذر و قلاوندی، 1390).

پژوهش ها نشان می دهند که عملکرد خانواده در ایجاد نابسامانی خانواده موثر است، همچنین شواهد نشان داده که کیفیت روابط خانوادگی و عملکرد خانواده در خانواده های طلاق و غیرطلاق متفاوت است، به طوری که در خانواده های طلاق عملکرد ضعیف تری مشاهده شده است. این مشاهدات نشان می دهد که عملکرد خانواده یکی از عوامل مرتبط با آشفستگی خانواده است (لیندزی^۴، کلول، فراپوت^۵ و مک کینون لوپس^۶، 2006).

طلاق پدیده ایست که به اعتقاد برخی از پژوهشگران بعد از مرگ ناگهانی در خانواده، از مهم ترین عوامل ایجاد تنش و فشار تلقی میشود (بشارت، دهقانی و تولائی، 1393؛ مرادی، 1392) و عواقب آن دامن گیر همه اعضای خانواده می شود و بهداشت روانی افراد را خدشه دار می سازد (هاروی^۷ و فاین^۸، 2011).

در بررسی علت طلاق علاوه بر عوامل اجتماعی، اقتصادی، حقوقی و ساختاری خانواده، توجه به عوامل فردی و روانشناختی از جمله راهبردهای حفظ ارتباط از اهمیت ویژه ای برخوردار است. به طوری که در مطالعه ای که از 1160 درمانگر خواستند مشکل ترین حوزه های اختلافات زوجین را درجه بندی کنند، آنها به ترتیب ارتباطات، انتظارات غیرواقعی از ازدواج و همسر، فقدان صمیمیت و نشان ندادن علاقه را به عنوان مهم ترین جنبه های مشکلات زناشویی مطرح کردند (مظلومی، 1386).

-
1. Copello
 2. Templeton
 3. Powell
 4. Lindsey
 5. Frabutt
 6. Mackinnon Lewis
 7. Harvey
 8. Fine

به اعتقاد ستیر (ترجمه بیرشک، ۱۳۸۳) فنون ارتباطی که مردم در ارتباط با دیگران به کار می‌برند، نشانگرهای مورد اعتبار کارکرد بین فردی است و اهمیت این امر خصوصا در تعاملات زناشویی و رضایتمندی از رابطه محرز است.

یکی از اهداف اولیه علم رفتاری، فهم و درک عواملی است که سلامتی روابط زناشویی را بهبود می‌بخشد. در اوایل دهه 1980، محققان حفظ و نگهداری روابط را به عنوان یکی از عواملی که روابط زناشویی را بهبود می‌بخشد و ارتقا می‌دهد، شناسایی کردند. حفظ و نگهداری روابط به عنوان پویایی رفتار توصیف شده است که در حفظ یک رابطه کمک می‌کند (دیندیا، 2000؛ به نقل از اگولوسکای و باورز، 2012).

با تمرکز بیشتر روی حفظ و نگهداری، تحقیقات رفتارها و تعاملاتی را شناسایی کردند که زن و شوهرها برای حفظ و نگهداری روابطشان می‌توانند به کار گیرند (دیندیا، 2003؛ به نقل از وانگلیستی و پرمن^۱، 2006).

انواع مختلفی از چنین رفتارهایی موجود می‌باشد. برای مثال استفورد و کانری (1991) با تحقیق روی این موضوع، پنج راهبرد مثبت و کنشگرایی را ایجاد کردند که به طور گسترده‌ای مورد استفاده قرار می‌گیرد (دیندیا؛ 2000؛ به نقل از وانگلیستی و پرمن، 2006). که عبارتند از مثبت‌گرایی^۲؛ به تلاش برای ایجاد یک تعامل خوشایند اشاره دارد. گشودگی و آزادگی^۳؛ به صحبت مستقیم درباره رابطه اشاره دارد. مورد اعتماد و اطمینان بودن^۴؛ در برگیرنده حمایت از همسر، ایجاد آرامش و راحتی برای همسر و پیمان و تعهد بستن به صورتی کاملا واضح با همسر می‌باشد. شبکه اجتماعی^۵؛ به تکیه کردن به دوستان و خانواده جهت حمایت از رابطه اشاره دارد، تقسیم وظایف^۶؛ به معنای تقسیم کارهای روزانه خانواده بین طرفین است (استفورد و کانری، 1991). استفورد، دینتون و هاس دو راهبرد دیگر ارائه نمودند که نصیحت^۷ (نصیحت کردن و شنیدن) و مدیریت تعارض^۸ (ساختار دادن به ارتباط و تعامل) را در بر می‌گرفت.

1. Vangelisti & Perlman

2. Positivity

3. Openness

4. Assurances

5. Social network

6. Task

7. Advice

8. Management of Discord

همچنین از بین عوامل موثر بر تعارضات زناشویی که منجر به طلاق میشوند می توان به عملکرد خانواده^۱ اشاره کرد. عملکرد خانواده به توانایی در هماهنگی با تغییرات، حل تضادها و تعارضات، همبستگی بین اعضا و موفقیت در اعمال الگوهای انضباطی، رعایت حد و مرز بین افراد، اجرای مقررات و اصول حاکم بر این نهادها با هدف حفاظت از کل خانواده است (کدیور، اسلامی و فراهانی، ۱۳۸۳).

الگوی حلقوی پیچیده^۲ ی نظام خانواده و زوجین توسط السون^۳ و همکاران در طی سالهای ۱۹۷۹ تا ۱۹۸۹ طراحی شد. در این الگو کنش وری و ساختار خانواده با مقیاس ارزیابی انعطاف پذیری^۴ و پیوستگی^۵ خانواده سنجیده می شود (کوزوگری^۶، ۲۰۱۱). الگوی حلقوی پیچیده جزء نظریه های سیستمی خانواده^۷ است (کورمیک^۸، زابریسکی^۹، ۲۰۰۱).

السون، بل^{۱۰} و پورتنر^{۱۱} (۱۹۹۲) معتقدند خانواده ها، متعادل و یا نامتعادل هستند. در خانواده های متعادل از نظر پیوستگی، بین استقلال و جدایی افراد و وابستگی عاطفی آنها مرزهای مشخصی وجود دارد. در خانواده ها و زوج های نامتعادل؛ نزدیکی، وفاداری و وابستگی در سطوح خیلی بالا یا خیلی پایین است. از طرف دیگر آنچه باعث استحکام رابطه زناشویی می شود، روابط عاطفی نزدیک و صمیمیت بین زوج هاست.

در واقع تمرکز پیوستگی روی چگونگی تعادل سیستم در جدایی ها و صمیمیت شان است و تمرکز انعطاف پذیری روی چگونگی تعادل سیستم در ثبات و تغییر است. اغلب الگوهای خانواده درمانی بر نوع ساختار منعطف و انعطاف ناپذیر خانواده تاکید دارند و از طرف دیگر پیوند عاطفی میان اعضا نیز از ابعاد اساسی در تشخیص کارآمدی خانواده به شمار می رود.

FACES-IV که آخرین نسخه از مجموعه ابزار الگوی حلقوی پیچیده به شمار می رود، با شش خرده مقیاس فرعی، دو بعد یعنی پیوستگی و انعطاف پذیری خانوادگی را به

-
1. Family Function
 2. Circumplex Model
 3. Olson
 4. Flexibility
 5. Cohesion
 6. Cuzzocrea
 7. Theory of Family System
 8. mccormick
 9. zabriskie
 10. Bell
 11. Portner

طور کامل و جامع ارزیابی می کند. این خرده مقیاس ها هم جنبه های متوازن (سالم)¹ و هم جنبه های نامتوازن (مشکل دار)² کارکرد خانواده را می سنجند. خرده مقیاس های متوازن شامل 2 خرده مقیاس پیوستگی متوازن³ و انعطاف پذیری متوازن⁴ است و خرده مقیاس های به هم تنیده⁵، پیوستگی متوازن و گسسته⁶، بعد پیوستگی و سه خرده مقیاس نامنعطف⁷، انعطاف پذیری متوازن و آشفته⁸ بعد انعطاف پذیری را ارزیابی می کند (السون و گورال⁹، 2006).

پژوهش حاضر به دنبال پاسخگویی به این سوال بود که آیا بین پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در زنان متقاضی طلاق و عادی تفاوت معناداری وجود دارد؟

1-3- اهمیت و ضرورت پژوهش

طلاق علاوه بر اینکه پدیده ی فردی و پیچیده است، یک پدیده اجتماعی نیز محسوب می شود. به همین دلیل طلاق میتواند پایه و اساس بحرانهای مختلف دیگر تلقی شود (بیاتی، 1982). به گونه ای که بعضی از بزهکاران جوان متعلق به خانواده هایی می باشند که دچار تعارض و کشمکش های خانوادگی و اختلالات عاطفی و روانی هستند. همچنین آمارها موید این نکته است که بیشتر جرم و بزهکاری های کودکان و نوجوانان ریشه در مسائل و مشکلات خانوادگی، طلاق و از هم پاشیدگی کانون گرم خانواده دارد. همچنین بر اساس مطالعات انجام شده در ایران، 95 درصد نوجوانان و جوانانی که به اتهام دزدی در مراکز بازپروری به سر می برند، فرزندان خانواده هایی هستند که پدر و مادرشان از هم جدا شده و یا یکی از والدین اقدام به ازدواج مجدد کرده اند (کاملی، 1386).

با توجه به اثرات سوء طلاق بر کودکان و اجتماع و در نظر گرفتن این نکته که فروپاشی روابط زناشویی بیش از هر زمان دیگری رو به افزایش است، نیاز بود که پژوهشی

-
1. Healthy
 2. Problematic
 3. Balanced Cohesion
 4. Balanced Flexibility
 5. Enmeshed
 6. Disengaged
 7. Rigidly
 8. Chaotic
 9. Gorall

در راستای طلاق انجام شود. بنابراین پژوهش حاضر به مقایسه پیوستگی، انعطاف پذیری و راهبردهای حفظ رابطه در بین زنان متقاضی طلاق و عادی می پردازد. دلیل اینکه، این متغیرها برای مقایسه در بین زنان متقاضی طلاق و عادی انتخاب شد به این دلیل بود که همانطوری که سایر پژوهش ها از جمله تحقیقی که بخشی پور و همکارانش (1391) انجام داده بودند نشان داده است که آنچه منجر به قوام و ثبات ازدواج می گردد، ارتباط زناشویی است که از اهمیت به سزایی برخوردار است و پیش بینی کننده ی کیفیت زناشویی است و میتواند سرچشمه ی ناخشنودی و تعارضات زناشویی گردد. در کنار همه ی اینها، هم درمانگران و هم زوج ها عقیده دارند که شایع ترین و مخرب ترین مشکلات در ازدواج های شکست خورده، مشکلات ارتباطی است (نظری، 1386؛ سوزان^۱، کیت^۲ و راشل^۳، 2006).

اما اینکه چرا زنان در این پژوهش مورد بررسی قرار میگیرند، باید گفت که زنان در مقایسه با مردان، تمایل به نظارت بر روابط صمیمانه شان دارند و از مشکلات رابطه ای زودتر از مردان آگاه می شوند و به همین دلیل برای بحث در مورد مشکلات رابطه ای شان پیش قدم میشوند (تامسون^۴ و والکر^۵، 1991). اما مردان در مقایسه با زنان از بحث در مورد مشکلات رابطه ای شان دوری میکنند (گاتمن^۶، 1994) و شاید به همین دلیل است که زنان بیشتر از مردان برای طلاق پیش قدم می شوند (آلبرجت^۷ و گودمن^۸، 1983). لذا برای پیشگیری از فروپاشی خانواده ها، شناسایی علل موثر بر طلاق از جمله متغیرهای مربوط به پیوستگی و انعطاف پذیری که زیر شاخه ای از عملکرد خانواده محسوب میشود و همچنین راهبردهای حفظ رابطه و سهم هریک از این عوامل در وقوع طلاق و تدوین برنامه هایی برای پیشگیری از افزایش طلاق ضروری است.

1-4-اهداف پژوهش

- 1- مقایسه پیوستگی در خانواده زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق.
- 2- مقایسه انعطاف پذیری در خانواده های زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق.

1.Susan
2.Keith
3.Rachel
4.Thompson
5.Walker
6.Gottman
7.Albrecht
8.Goodman

- 3- مقایسه راهبردهای حفظ رابطه میان زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق.
 4- مقایسه عملکرد کلی خانواده در خانواده های زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق.

1-5- فرضیه های پژوهش

- 1- بین پیوستگی خانواده های زنان متقاضی طلاق و خانواده های غیر متقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد.
 2- بین انعطاف پذیری خانواده های زنان متقاضی طلاق و خانواده های غیر متقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد.
 3- بین راهبردهای حفظ رابطه ای که زنان متقاضی طلاق به کار می گیرند با راهبردهای حفظ رابطه ای زنان غیر متقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد.
 4- بین عملکرد کلی خانواده در بین زنان متقاضی طلاق و غیر متقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد.

1-6- تعاریف نظری

پیوستگی: احساس نزدیکی با افراد دیگر خانواده را گویند که دارای دو کیفیت است که عبارتند از: تعهد و وقت گذراندن با هم. منظور از تعهد میل به صرف وقت و انرژی در فعالیت های خانواده و ممانعت از تاثیر منفی عواملی چون مسائل شغلی در آن می باشد. منظور از وقت گذراندن، در نظر گرفتن برنامه ها و زمان هایی برای فعالیتهای گروهی است (لینگرن¹، 2003).

انعطاف پذیری: به انطباق با تغییراتی که در نقش ها، قوانین، کنترل و انضباط خانواده وجود دارد، گفته می شود (السون، 1999).

راهبردهای حفظ رابطه: مجموعه راهبردهایی که منجر به حفظ یک رابطه می گردد و از هفت راهبرد تشکیل شده است که عبارتند از: مثبت گرایی، گشودگی، قابل اطمینان بودن، شبکه اجتماعی، تقسیم وظایف، نصیحت و مدیریت تعارض می باشد (کانری و استافورد، 1992).

1-7- تعاریف عملیاتی

پیوستگی: میزان نمره ای است که از احتساب سه خرده مقیاس؛ به هم تنیده، پیوستگی متوازن و گسسته در ابزار FACES-IV به دست می آید. مقیاس متغیر مورد نظر از نوع فاصله ای می باشد.

انعطاف پذیری: میزان نمره ای است که از احتساب سه خرده مقیاس؛ نامنعطف، انعطاف پذیری متوازن و آشفته در ابزار FACES-IV به دست می آید. مقیاس متغیر مورد نظر از نوع فاصله ای می باشد.

راهبردهای حفظ رابطه: میزان نمره ای است که افراد در مقیاس (RMSM) راهبردهای حفظ رابطه زناشویی استافورد و کانری (1992) به دست می آورند. مقیاس متغیر مورد نظر از نوع فاصله ای می باشد.

2-1- مقدمه

ازدواج رابطه ای پیچیده، ظریف و پویا است. وجود یک خانواده مستحکم، گرم، صمیمی و دارای احترام متقابل یکی از پیامدهای ازدواج موفق است که می تواند سلامت جسم و روان، راحتی، آرامش و ایمنی همسران و اعضای خانواده را در پی داشته باشد (پناهی فر، یوسفی و امانی، 2014). حال اگر زوجین به دلایلی بعد از ازدواج نتوانند با آرامش به زندگی در کنار هم ادامه دهند، ممکن است از یکدیگر جدا شده و به اصطلاح طلاق بگیرند.

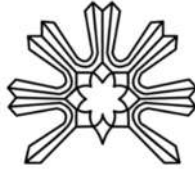
2-2- طلاق

طبق تعریف طلاق فرآیندی است که با تجربه ی بحران عاطفی هر دو زوج شروع می شود و با تلاش برای حل تعارض از طریق ورود به موقعیت جدید، با نقش ها و سبک زندگی جدید خاتمه می یابد (گاتمن، 2003).

مسئله طلاق در حیات انسانی دارای جنبه های گوناگونی است: از یک جهت، پدیده ای حقوقی است که در علم حقوق، به خصوص در بخش قانون مدنی-بررسی می شود و از جهت دیگر، پدیده ای اقتصادی است؛ و به این معنا که هم می تواند خانواده را به عنوان یک واحد اقتصادی بر پای دارد و هم به این معنا که یک عامل اقتصادی مانند «مقدار درآمد خانواده» و به طور کلی، «فقر» موجب از هم گسیختگی خانواده می شود.

از سوی دیگر، طلاق یک پدیده روان شناختی است؛ چرا که بر تعادل روانی فرزندان و بستگان خانواده به شدت تاثیر می گذارد. هم چنین یک پدیده جمعیتی است؛ چون بر ترکیب جمعیتی و ساختار آن اثر می گذارد. از سوی دیگر، طلاق یک پدیده اجتماعی نیز هست؛ به این معنا که علل و زمینه های اجتماعی موجود و به طور کلی، ساختار جامعه می تواند سبب از هم گسیختگی خانواده شود (ساروخانی، 1376).

Title and Author:	Comparison of Cohesion, Flexibility and Strategies for maintaining the Relationship between Female Applicants for Divorce and Non-Applicants for Divorce/ Mahsa keshavarzi
Supervisor:	Dr. Nader Hajloo(Prof)
Graduation date:	2018/8/9
Number of pages:	77
Abstract The aim of the study was to compare cohesion, flexibility and strategies for maintaining the relationship in female applicants for divorce with female non-applicants for divorce. Descriptive research design was causal-comparative investigation. Statistical social included two groups that first group included females who applicant for divorce and were referred to courthouse of Tabriz, and the second group were non-applicants for divorce. Through first group 50 person selected using the method non random sampling. Besides, other 50 persons were selected using the method random sampling available. Data were collected using (FASEC-IV-questionnaire for assessment cohesion and flexibility, and (RMSM) scale for assessment strategies for maintaining the relationship. And the data analyzed by means of multivariate analysis in variance and student-t-test. These findings show that, there is significant difference between cohesion, flexibility and strategies maintaining the relationship in both groups. In other words, Female applicants for divorce have lower cohesion, flexibility and strategies maintaining the relationship than female non-applicants for divorce.	
Keywords: Cohesion, Flexibility, Strategies maintaining for relationship, Divorce.	

University of Mohaghegh Ardabili
Faculty of Educational Sciences and Psychology
Department of Psychology

Thesis submitted in partial fulfillment for the degree of
M.A. in Genral Psychology

Comparison of Cohesion, Flexibility and Strategies for maintaining the Relationship between Female Applicants for Divorce and Non-Applicants for Divorce

By:
Mahsa Keshavarzi

Supervisor:
Nader Hajloo (Prof)

Advisor:
Rasoul Abbasi (Ph.D)

(Summer 2018)